

د افغانستان اسلامي جمهوري دولت
د اساسي قانون پر تطبيق د څارني خپلواک کميسيون
دولت جمهوري اسلامي افغانستان

کميسیون مستقل نظارت بر تطبيق قانون اساسي
Islamic Republic State of Afghanistan
Independent Commission for Overseeing the
Implementation of Constitution

تاریخ: / / 1395

شماره: ( )

نظريه حوقی کميسیون مستقل نظارت بر تطبيق قانون اساسي در رابطه به فعاليت نظامي
احزاب سياسي

موضوع: کميسیون مستقل نظارت بر تطبيق قانون اساسي، اخيراً از طريق رسانه‌های جمعي از درگيري‌های متعدد مسلحانه میان حزب جمعيت اسلامي افغانستان و حزب جنبش ملي اسلامي افغانستان در شمال کشور که متأسفانه تلفات جاني نیز در پی داشته، اطلاع حاصل نموده است. به اساس این اطلاعات، درگيري‌های مسلحانه نه تنها میان اعضای این حزب صورت گرفته، بلکه مسؤولين کليدي پوليس ملي در ساحه نیز به جانبداري از طرفين منازعه اقدام کرده‌اند. حوادث مذکور مایه نگرانی ملت و ترس از تکرار حوادث ناگوار گذشته شده است.

نظريه: کميسیون مستقل نظارت بر تطبيق قانون اساسي موضوع را در جلسه فوق‌العاده مورخ 11 جوزای 1395 طرح و نظريه حوقی ذیل را در پرتو احکام قانون اساسي و ساير قوانين نافذ، صادر نمود:

1. با اذعان به این که در نظام‌های مردم سالار، احزاب سياسي پایه‌های قوی دموکراسي بوده و در نبود آن نمی‌توان دموکراسي را به معنی واقعی آن تمثيل نمود؛ بناءً تشکیل حزب سياسي و داشتن عضويت در آن از جمله حقوق اساسي شهروندان شمرده می‌شود. به همین دلیل قانون اساسي افغانستان همانند قوانين اساسي بسياری از کشورها این حق را به عنوان یک حق سياسي برای شهروندان‌شان تضمين نموده‌اند.

2. ماده (۳۵) قانون اساسي افغانستان چارچوب، تشکیل و فعاليت احزاب سياسي را بيان نموده است. براساس این ماده احزاب سياسي نمی‌توانند اهداف و تشکيلات نظامي و شبه نظامي داشته باشند و بر مبنای قوميت، سمت، زبان، و مذهب فقهی تأسيس گردیده و فعاليت کنند. بر علاوه، ماده ۶ قانون احزاب سياسي فعاليت‌هایی چون استفاده از قوه یا خشونت یا تهديد یا تبليغ با استفاده از قوه؛ تحريک به تعصبات قومی، نژادی، مذهبی یا سمتی؛ ایجاد خطر مشهود در برابر حقوق و آزادی‌های افراد و برهم زدن عمدي نظم و امنيت عامه و داشتن تشکيلات نظامي یا تبانی مستند با نیروهای قوای مسلح را برای احزاب سياسي ممنوع قرار داده است. بنابراین توسل به قوه و یا هم جنگ‌های مسلحانه احزاب نقض صريح قانون اساسي و قانون احزاب سياسي به شمار می‌رود.

3. بر اساس قانون احزاب سياسي، تخلف حزب سياسي از موارد فوق، منجر به انحلال آن می‌شود. چنانچه ماده ۱۷ این قانون صراحت دارد: «حزب سياسي منحل شده نمی‌تواند، مگر در حالات ذیل: 1- در صورتی که حزب سياسي به قوه متوسل شود یا با استفاده از قوه تهديد نماید یا استفاده از قوه را برای بر انداختن نظم قانونی بکار برد یا دارای نیروهای مسلح بوده یا با قوای مسلح در تبانی قرار داشته باشد؛ 2- در صورتی که تدابير قانونی در امر جلوگیری از حالات مندرج جزء یک این ماده

مؤثر واقع نشود؛³ - در صورتی که مخالف احکام قانون اساسی و این قانون عمل نمایند». ماده ۳۵ قانون اساسی انحلال حزب سیاسی را از صلاحیت‌های محکمه دانسته است.

وزارت محترم عدلیه به اساس حکم ماده ۱۸ قانون احزاب سیاسی باید فعالیت‌های احزاب را بررسی نموده و در صورت تشخیص تخلف احزاب از احکام قانون اساسی و قانون احزاب سیاسی، خصوصاً در رابطه به تشکیلات و فعالیت‌های نظامی و تامین منابع مالی آن‌ها، موضوع را به محکمه با صلاحیت محول سازد.

4. بر اساس ماده ۷۵ قانون اساسی، تأمین امنیت و نظم عامه از وظایف اساسی حکومت است که در چارچوب حکومت، پولیس ملی وظیفه دارد تا نظم و امن عامه را تامین کند. همچنان ماده ۱۵۳ قانون اساسی تأکید بر غیر حزبی بودن صاحب منصبان قوای مسلح و پولیس داشته، و به آن‌ها اجازه عضویت در احزاب سیاسی را در مدت تصدی وظیفه نمی‌دهد. فقره 6 ماده ۲۴ قانون امور ذاتی پولیس، امنیت ملی و ادارات دارای تشکیلات نظامی مشابه منتشره جریده رسمی 1133، پولیس را مکلف به رعایت اصل بی‌طرفی در اجرای وظیفه می‌سازد. همچنان در فقره ۱۱ ماده مذکور به افسران پولیس اجازه عضویت در احزاب سیاسی در جریان تصدی وظیفه نمی‌دهد. جانب‌داری پولیس از جناح‌های متخاصم، نه تنها نظم عامه را تأمین نکرده، بلکه آن را با خطر مواجه می‌سازد، که نقض صریح فقره ۳ ماده ۷۵ قانون اساسی است. بر علاوه، حزبی بودن منسوبین پولیس نقض صریح ماده ۱۵۳ قانون اساسی و مواد متعدد قانون امور ذاتی پولیس، امنیت ملی و ادارات دارای تشکیلات نظامی مشابه، نیز محسوب می‌شود.

وزارت محترم امور داخله موظف است تا جزئیات موضوع را بررسی کرده، و در رابطه به جانب‌داری منسوبین پولیس ملی در این درگیری‌ها در روشنی احکام قوانین نافذ، اقدام نموده و تدابیر لازم را جهت عدم تکرار چنین قضایا اتخاذ نماید. این نظریه در 4 ماده تصویب و مطابق به فقره 6 ماده (8) قانون کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی به رئیس جمهور ارائه و مطابق به ماده (15) قانون کمیسیون به اطلاع عموم رسانیده می‌شود.

با احترام

کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی